

Macera Rekreasyonu Katılımcılarının Risk Alma Davranışları ve Mutluluk
Düzeylerinin İncelenmesi¹

Tolga BEŞİKÇİ¹

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1374724>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Manisa Celal Bayar
Üniversitesi,
Spor Bilimleri
Fakültesi,
Manisa/Türkiye

Öz

Macera rekreasyonu doğal çevre ile yakın temas gerektiren, sonuçlarının katılımcılar tarafından etkilendiği, içerisinde risk ve tehlike barındıran rekreasyonel ve eğitimsel aktivitelerdir. Bu aktivitelere katılanların risk alma davranışları ve mutluluk düzeylerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. Çalışma grubu amaçsal örneklem yöntemlerinden tipik durum örneklem yöntemi ile belirlenen 243 gönüllü katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu, "Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formu" ve "Alana Özgü Risk Alma Ölçeği Kısa Formu (DOSPERT-30)" kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel gösterimi, tanımlayıcı istatistik ve frekans analizleri kullanılarak oluşturulmuştur. Katılımcıların mutluluk düzeyleri ve risk alma dereceleri ile demografik özelliklerine ilişkin farkı belirlemek için öncelikle "Levene" değerleri incelenerek varyansların homojenliği doğrulanmış, daha sonra parametrik testlerden "bağımsız örneklem t testi" ve "tek yönlü varyans analizi (ANOVA)" uygulanmıştır. Ölçeklerin ortalama puanları arasındaki ilişkinin düzeyini belirleyip yorumlamak için "pearson korelasyon testi" yapılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda, katılımcıların mutluluk düzeyleri ve risk algılarına bağlı olarak cinsiyet, yaş ve gelir seviyesi değişkenlerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bununla birlikte, katılımcıların mutluluk düzeyleri ile risk algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Macera rekreasyonu katılımcılarının demografik özelliklerinin mutluluk düzeylerinde ve risk alma davranışlarında farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sorumlu Yazar:

Tolga BEŞİKÇİ
tolga.besyo@hotmail.com

Anahtar kelimeler: Macera Rekreasyonu, Risk Alma, Mutluluk

**Investigation of Risk-Taking Behaviors and Happiness Levels of
Adventure Recreation Participants**

Abstract

Adventure recreation are recreational and educational activities that require close contact with the natural environment, the results of which are affected by the participants, and involve risk and danger. The aim of this study is to examine the risk-taking behaviors and happiness levels of participants in these activities in terms of demographic variables. The study was designed in the relational survey model, one of the quantitative research methods. The study group consists of 243 volunteer participants determined by the typical case sampling method, one of the purposive sampling methods. Demographic information form, "Short Form of the Oxford Happiness Questionnaire" and "Domain Specific Risk-Taking Scale Short Form (DOSPERT-30)" were used as data collection tools. Statistical representation of the data was created using descriptive statistics and frequency analysis. In order to determine the difference between the participants' happiness levels and risk-taking levels and their demographic characteristics, the homogeneity of the variances was first verified by examining the "Levene" values, and then the "independent sample t test" and "one-way analysis of variance (ANOVA)" from parametric tests were applied. Pearson correlation test was used to determine and interpret the level of relationship between the mean scores of the scales. In line with the data obtained, significant differences were found in gender, age and income level variables depending on the participants' happiness levels and risk perceptions. However, it was determined that there was no statistically significant relationship between the participants' happiness levels and risk perceptions. It was concluded that the demographic characteristics of adventure recreation participants differed in their happiness levels and risk-taking behaviors.

Keywords: Adventure Recreation, Risk-Taking, Happiness

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:

11.10.2023

Kabul Tarihi:

16.10.2023

Online Yayın Tarihi:

29.10.2023

¹ Bu çalışma VII. Uluslararası Akademik Spor Araştırmaları Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Doğa ve macera sporları günümüzde kültürel bilinirliğinin artmasıyla (dergiler, sosyal medya, filmler vb.) dünyada önemli sayıda bireyleri kendine çekmiştir (Wheaton, 2013). Bu serbest zaman aktivitelerinin ortak özelliği bireylerde heyecan uyandıran, yüksek düzeyde sakatlık veya ölüm riski taşıma potansiyelidir. Böylece bu tür aktiviteler yüksek derecede risk içeren ekstrem veya macera aktiviteleri olarak adlandırılmaktadır (Guszkowska ve Boldak, 2010). Risk kavramı, çevresel tehlikenin var olmasıyla ortaya çıkan ve değer verilen şeylerin kaybedilme potansiyeli olmakla beraber bireyleri macera rekreasyonu programlarına çeken temel neden arasında görülmektedir (Dinç, 2018). Maceraya yönelik etkinlikler, sorunların sona ermesi ve sonuçların ortaya çıkması üzerinde etkili olduğu, genellikle doğal ve açık alanlarda yaygınlaştığı, risk algısını artırdığı veya tehlike içeren eğlence etkinlikleridir (Ewert ve Hollenhorst, 1995). Bireylerin özgürce seçtikleri ve ruh halini yansıtan, içsel tatmin süreciyle şekillenen, sonuçları belli olmayan macera aktiviteleri; etkinliğin hedefi, bireysel beklentileri, yetenekleri, tercihleri ve deneyimleri, kişilik özellikleri toplumdaki algılanan tehlikeyi veya gerçeği bütün hale getirmektedir (Priest ve Gass, 2017; Ewert ve Sibthorp, 2014).

Macera rekreasyonu, doğal ortam ve çevrelerde zihinsel ve fiziksel uğraş gerektiren, bilinmeyen bilgi ve geliştirilecek beceriye ulaşmada serbest zaman aktivitelerinde fark yaratan formdur. Dolayısıyla bireylerin eylemleri sonunda elde edecekleri tecrübelerin sonrasında gerçekleştirilecek aktivitelerde karşı karşıya kalınan riskli olayların üstesinden kolayca gelebileceği söylenebilir (Beşikçi ve Dinç, 2022). Psikolojik ve fiziksel sağlığa iyi gelen macera rekreasyonu günümüzde trendleşerek risk alma ve korku yerine insanların yaşam kalitelerinin artmasına sebep olduğunu söylemek mümkündür. Macera rekreasyonunda yer alan "risk algısı", aslında bireysel bir özellik taşır. Bu nedenle risk alma motivasyonları ve risk alma derecelerinin kişisel bir özellik olduğu vurgulanmaktadır. (Dinç ve Tez, 2021). Risk kişiden kişiye değişim gösterebileceği gibi, sadece fiziksel değil aynı zamanda sosyal ve psikolojik risklerin de mümkün olduğu belirtilmiştir. Ek olarak bazı kişilerin bazı şartlarda etkinliği risk olarak algıladığı bazı durumlarda ise grup ile hareket etmeyi risk olarak algıladığı söylenmiştir. (Dickson ve Dolnicor, 2004).

Macera aktiviteleri bireylerin yaşamı boyunca sosyal ve bireysel yeteneklerini desteklemenin yanı sıra kendini gerçekleştirme konusunda da fayda sağlamaktadır. Bu nedenle bireylerin ruh sağlığının korunmasını sağlayacak yaşamlarında önemli bir mutluluk kaynağı olarak değerlendirilmektedir (Ortaç, 2019). Bu literatür bilgisi ışığında araştırmanın amacı, macera rekreasyonunun bireylerin yaşamında demografik farklılıklar özelinde oynadığı rolü, risk algısının bu aktivitelere katılım üzerindeki etkisini ve bu aktivitelerin bireylerin mutluluk düzeylerine olan katkısını daha ayrıntılı bir şekilde incelemektir. Araştırma sonuçlarının risk algısı ile macera

aktivitelerine katılım arasındaki ilişkinin kişisel, sosyal ve psikolojik faktörlerle nasıl şekillendiğinin anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca macera rekreasyonunun bireylerin yaşam kalitesine ve mutluluk düzeylerine olan etkisini daha iyi anlamamıza ve bu alandaki gelecekteki araştırmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nicel araştırma yaklaşımı benimsenerek, genel tarama modelleri içerisinde ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir. Nicel araştırmalar, verilerin sayısal olarak toplanması, analizi ve yorumlanması üzerine kuruludur (Aslan, 2018). Bu tip çalışmalar, sayısal veriler arasındaki ilişkileri istatistiksel yöntemlerle incelemeyi hedefler. İlişkisel tarama modeli, araştırmacının herhangi bir müdahalesi olmadan belirlenen bir durumla ilişkilendirilen iki veya daha fazla değişkenin birlikte değişimlerini ve bu değişimin derecesini incelemeyi amaçlar (Karasar, 2012). Bu tür bir model, genellikle değişkenler arasındaki ilişkileri anlamak ve bu ilişkilerin doğasını değerlendirmek, ayrıca değişkenler arasındaki etkileşimleri incelemek için kullanılır.

Çalışma Grubu

Çalışmaya amaçlı örneklem yoluyla belirlenen ve macera sporlarıyla ilgilenen, 18 yaş üstü 94 kadın (%38,7), 149 erkek (%61,3) olmak üzere toplam 243 birey katılmıştır. Anket formunu eksiksiz olarak dolduran ve serbest zamanlarını macera aktiviteleriyle değerlendiren bu katılımcılar çalışma grubunu oluşturmaktadır. Tavşancıl'ın (2002) önerisine göre, nicel bir çalışma için ölçüm maddelerinin toplam sayısının beş veya hatta on katı kadar bir örneklem büyüklüğü gereklidir. Bu nedenle, bu çalışma için 243 katılımcının yeterli örneklem sayısını oluşturduğu kabul edilebilir. Çalışmanın örneklemini oluşturan macerasever katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgileri Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Erkek	149	61.3
	Kadın	94	38.7
Medeni Durum	Evli	52	21.4
	Bekar	191	78.6
Yaş Aralığı	25 ve altı	108	41.7
	26-35	55	13.9
	36-45	39	16.7
	45 ve üzeri	41	19.4
Eğitim Durumu	Üniversite mezunu değil	75	30.9
	Üniversite mezunu	168	69.1

Sosyo-Ekonomik Durum	İyi	69	28.4
	Orta	126	51.9
	Kötü	48	19.8
Macera Aktivitesi Türü	Kara temelli	81	33.3
	Su temelli	93	38.3
	Hava temelli	69	28.4
Macera Sporlarını Öğrenme Şekli	Kendi kendime	99	40.7
	Üniversite kulüplerinde	38	15.6
	Özel Eğitim veren kuruluşlarda	84	34.6
	Federasyona bağlı kuruluşlarda	22	9.1
Katılım Sıklığı	İki günde en az 1	70	28.8
	Haftada en az 1	57	23.5
	Ayda en az 1	92	37.9
	Her yıl en az 1	24	9.9
Deneyim Yılı	1-5 yıl	102	42.0
	6-10 yıl	70	28.8
	10 yıldan fazla	71	29.2

Tablo 1’de yer alan veriler incelendiğinde macera sporları ile ilgilenenlerin çoğunluğunun erkek (%61.3) ve bekar (%78.6) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Yaş aralığına bakıldığında ise katılımcıların büyük çoğunluğunun 25 yaş ve altında (41.7) olduğunu söylemek mümkündür. Bu katılımcıların %69.1’i üniversite mezunu iken, %30.9’u eğitimlerine devam etmektedir. Katılımcıların yarısından fazlasının (%51.9) sosyo-ekonomik durumlarının orta düzeyde olduğu görülmektedir. Yapılan macera aktivitesi türünde ise değerler birbirine oldukça yakındır (Kara temelli %33.3; Su temelli %38.3; Hava temelli %28.4). Macera sporlarını nereden/nasıl öğrendiniz sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında federasyona bağlı kuruluşlardan öğrenenlerin (%9.1) en az oranda olduğu dikkat çekmektedir. Ayda en az 1 kez macera aktivitesinde bulunanların sayısı (%37.9) diğerlerine göre daha fazladır. Katılımcıların çoğunluğunun çok fazla deneyim sahibi olmadığı söylenebilir (1-5 yıl: %42.0). Bu tabloda yer alan veriler katılımcıların demografik özellikleri hakkında bilgi sunmak amacıyla verilmiş olup, istatistiksel analizlere tüm değişkenler dahil edilmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, “Alana Özgü Risk Alma Ölçeği Kısa Formu (DOSPERS-30)” ve “Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formu” kullanılmıştır. Ölçeklerin kullanım izinleri, bu ölçekleri uyarlayan yazarlardan alınmıştır. Araştırma, katılımcıların gönüllü katılımı esasına dayanmaktadır ve ilk olarak katılımcılardan araştırmaya katılmak isteyip istemediklerini belirtmeleri için gönüllü onam formları doldurulmuştur. Gönüllü onam formlarında araştırma hakkında detaylı bilgiler sunulmuştur. Ayrıca, katılımcılara verilerinin gizli tutulacağı, sadece araştırma amacı için kullanılacağı ve herhangi bir sorunları

olduğunda araştırmacıya ulaşabilecekleri iletişim bilgileri sağlanmıştır. Veriler, birebir görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Bu bölümde Tablo 1’de yer alan demografik bilgiler sorgulanmıştır.

Alana Özgü Risk Alma Ölçeği Kısa Formu (DOSPERT-30)

Bireylerin risk alma davranışlarını ölçmek amacıyla kullanılan "DOSPERT (A-Domain-Specific Risk Taking)" ölçeği, ilk kez Weber ve arkadaşları tarafından 2002 yılında geliştirilmiş ve daha sonra Blais ve Weber (2006) tarafından kısaltılmıştır. Bu ölçeğin Türkçeye uyarlaması ise Dinç ve Yavaş Tez (2019) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, 5 farklı alt boyuttan oluşmaktadır ve toplamda 25 ifade içermektedir. Bu 5 alt boyutlar şunlardır: etik (5, 8, 25), finansal (3, 4, 7, 10, 12), sağlık/güvenlik (13, 14, 16, 19, 22), rekreasyon (2, 9, 11, 15, 20, 21), ve sosyal (1, 6, 17, 18, 23, 24) ifadeleri içermektedir. Ölçek, yedili likert tipinde bir ölçüm aracıdır ve toplam puanın yanı sıra her bir alt boyut için de ayrı ayrı puanlama yapılabilir. Yüksek puanlar, kişinin yüksek risk alma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Ölçekte, ters puanlanan madde bulunmamaktadır.

Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formu (OMÖ-K)

Bireylerin mutluluk düzeylerini ölçmek amacıyla ilk olarak Argyle vd., (1989) tarafından 29 maddelik 4’lü likert yapıda (0-3) bir envanter olarak geliştirilen ve Oxford Mutluluk Envanteri (OME) olarak anılan ölçek daha sonra Hills ve Argyle (2002) tarafından yenilenerek 8 maddelik 6’lı likert yapıda Oxford Mutluluk Ölçeği-OMÖ olarak yeniden geliştirilmiştir. Bu ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışmaları ise Doğan ve Çötök (2011) tarafından yapılmıştır. Türkçe formda cevaplayıcıların seçenekleri daha iyi ayırt etmesi için 5’li likert yapı üzerinde karar kılınmıştır. Madde toplam korelasyonu sonucunda 4. madde ölçekten çıkartılarak 7 maddelik tek faktörlü (1-Hiç Katılmıyorum, 5-Tamamen Katılıyorum) öz bildirim tarzı bir ölçek oluşturulmuştur. Ölçekte 1. ve 7. maddeler tersten kodlanmaktadır.

Tablo 2

Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçlarına İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Ölçekler	Alt Boyutlar	Orijinal ölçek Güvenirlik (α) Katsayıları	Mevcut araştırma için Güvenirlik (α) Katsayıları
(DOSPERT-30)	Etik	0.78	0.88
	Finans	0.78	0.89
	Sağlık/Güvenlik	0.76	0.87
	Rekreasyon	0.78	0.91
	Sosyal	0.75	0.90
	Ölçek Toplam	0.86	0.84
(OMÖ-K)	Ölçek Toplam	0.74	0.77

Tablo 2'deki güvenilirlik (α) katsayıları incelendiğinde her iki ölçekte ve alt boyutlarda hem orijinal formlarda hem de bu araştırmada kullanılan formlarda ölçüklerin güvenilirliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 25.0 yazılımı kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel özellikleri, aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (S) ve frekans değerleri (f) gibi tanımlayıcı istatistiklerle sunulmuştur. Normallik testi için basıklık ve çarpıklık değerleri (+1,5 ve -1,5) göz önünde bulundurularak, bu analizler Tabachnick ve Fidell (2013) tarafından belirtilen kriterlere dayandırılmıştır. Normal dağılıma sahip veriler için parametrik testler arasında bağımsız örneklem t testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. İki'den fazla değişken arasındaki farkı belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etiği

Bu çalışma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından 31 Mart 2023 tarihinde yapılan 2023/04 numaralı toplantıda incelenmiş ve çalışmanın etik açıdan uygun olduğuna oy birliğiyle karar verilmiştir.

Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında, sayısal veriler istatistiksel işlemler sonucunda tablolar şeklinde sunulmuştur. Değişkenler arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'te bağımsız örneklem t-testi; Tablo 6, Tablo 7 ve Tablo 8'de ise tek yönlü varyans analizi ANOVA sonuçları gösterilmektedir. Son tabloda ise (Tablo 9) ölçükler arasındaki ilişkiye yönelik sonuçlar gösterilmektedir.

Tablo 3

Ölçek ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t	p
Etik	Kadın	94	5.59	0.89	-2.58	0.01*
	Erkek	149	5.89	0.89		
Finans	Kadın	94	4.93	1.40	-1.26	0.20
	Erkek	149	5.17	1.48		
Sağlık/Güvenlik	Kadın	94	4.08	1.86	-2.97	0.00*
	Erkek	149	4.77	1.69		
Rekreasyon	Kadın	94	5.72	0.86	-3.18	0.00*
	Erkek	149	6.06	0.72		
Sosyal	Kadın	94	5.95	0.96	-1.09	0.27

(DOSPERT-30) Toplam	Erkek	149	6.08	0.86	-3.76	0.00*
	Kadın	94	5.25	0.73		
(OMÖ-K) Toplam	Erkek	149	5.60	0.67	3.71	0.00*
	Kadın	94	4.03	0.56		

*p<0.05

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde alana özgü risk alma ölçeği toplam puanında ($p<0,05$, $t=-3.76$) ve ölçek alt boyutlarında erkek katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu farklılaşma "etik" alt boyutunda ($t=-2.58$); "sağlık/güvenlik" alt boyutunda ($t=-2.97$) ve "rekreasyon" alt boyutunda ($t=-3.18$) sayısal verilerle gösterilmektedir ($p<0,05$).

Tablo 4

Ölçek ortalamalarının medeni durum değişkenine göre t testi sonuçları

	Medeni Durum	n	\bar{X}	Ss	t	p
Etik	Evli	52	5.87	0.72	0.81	0.34
	Bekar	191	5.75	0.94		
Finans	Evli	52	5.00	1.39	-0.45	0.65
	Bekar	191	5.10	1.47		
Sağlık/Güvenlik	Evli	52	4.81	1.75	1.41	0.15
	Bekar	191	4.42	1.79		
Rekreasyon	Evli	52	5.97	0.83	0.42	0.66
	Bekar	191	5.92	0.78		
Sosyal	Evli	52	6.20	0.76	1.68	0.09
	Bekar	191	5.99	0.93		
(DOSPERT-30) Toplam	Evli	52	5.58	0.64	1.30	0.19
	Bekar	191	5.43	0.73		
(OMÖ-K) Toplam	Evli	52	3.87	0.50	0.22	0.82
	Bekar	191	3.85	0.60		

*p<0.05

Katılımcıların medeni durum değişkenine yönelik sonuçların yer aldığı Tablo 4'teki veriler incelendiğinde her iki ölçek ve alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir.

Tablo 5

Ölçek ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre t testi sonuçları

	Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Ss	t	p
Etik	Üniversite mezunu değil	75	5.75	0.75	-0.33	0.73
	Üniversite mezunu	168	5.79	0.96		
Finans	Üniversite mezunu değil	75	5.42	1.22	2.48	0.01*
	Üniversite mezunu	168	4.92	1.52		
Sağlık/Güvenlik	Üniversite mezunu değil	75	4.33	1.81	-1.00	0.31

Rekreasyon	Üniversite mezunu	168	4.58	1.78	-0.87	0.38
	Üniversite mezunu değil	75	5.86	0.77		
Sosyal	Üniversite mezunu	168	5.96	0.80	-1.48	0.13
	Üniversite mezunu değil	75	5.90	0.94		
(DOSPERT-30) Toplam	Üniversite mezunu	168	6.09	0.88	-0.22	0.82
	Üniversite mezunu değil	75	5.45	0.66		
(OMÖ-K) Toplam	Üniversite mezunu	168	5.47	0.74	1.55	0.12
	Üniversite mezunu değil	75	3.94	0.61		

*p<0.05

Katılımcıların üniversite mezunu olup olmama durumlarına göre yapılan t testi sonuçlarının yer aldığı Tablo 5 incelendiğinde alana özgü risk alma ölçeği “finans” alt boyutunda henüz üniversite mezunu olmayanların ortalama puanları mezun olanlara göre daha yüksek olduğu (p<0,05, t=2.48) ve bu bulgunun istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir.

Tablo 6

Ölçek ortalamalarının yaş değişkenine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

	Yaş Aralığı	n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark
Etik	25 ve altı ^a	108	5.94	0.86	2.46	0.06	-
	26-35 ^b	55	5.63	1.03			
	36-45 ^c	39	5.55	0.76			
	45 üzeri ^d	41	5.77	0.87			
Finans	25 ve altı ^a	108	5.24	1.49	3.22	0.06	-
	26-35 ^b	55	5.08	1.56			
	36-45 ^c	39	4.93	1.32			
	45 üzeri ^d	41	5.13	1.16			
Sağlık/Güvenlik	25 ve altı ^a	108	4.20	1.91	1.88	0.13	-
	26-35 ^b	55	4.69	1.87			
	36-45 ^c	39	4.86	1.44			
	45 üzeri ^d	41	4.70	1.59			
Rekreasyon	25 ve altı ^a	108	6.01	0.73	3.08	0.07	-
	26-35 ^b	55	5.84	0.83			
	36-45 ^c	39	5.82	0.88			
	45 üzeri ^d	41	5.81	0.73			
Sosyal	25 ve altı ^a	108	6.31	0.72	7.78	0.00*	a-b a-c a-d
	26-35 ^b	55	5.63	1.02			
	36-45 ^c	39	5.72	0.97			
	45 üzeri ^d	41	5.66	0.90			
(DOSPERT-30) Toplam	25 ve altı ^a	108	5.57	0.71	2.12	0.09	-
	26-35 ^b	55	5.30	0.81			
	36-45 ^c	39	5.35	0.56			
	45 üzeri ^d	41	5.52	0.68			
(OMÖ-K) Toplam	25 ve altı ^a	108	3.88	0.58	0.23	0.87	-

26-35 ^b	55	3.80	0.57
36-45 ^c	39	3.86	0.59
45 üzeri ^d	41	3.86	0.58

*p<0.05

Tablo 6 incelendiğinde alana özgü risk alma ölçeğinin “sosyal” alt boyutunda 25 yaş ve altı katılımcılarla diğer katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir.

Tablo 7

Ölçek ortalamalarının gelir durumu değişkenine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

	Gelir Durumu	n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark
Etik	İyi ^a	69	4.96	1.46	0.62	0.53	-
	Orta ^b	126	5.18	1.46			
	Kötü ^c	48	4.98	1.42			
Finans	İyi ^a	69	5.94	0.85	5.45	0.00*	a-c
	Orta ^b	126	5.77	0.76			
	Kötü ^c	48	5.51	1.01			
Sağlık/Güvenlik	İyi ^a	69	4.58	1.83	0.82	0.43	-
	Orta ^b	126	4.37	1.78			
	Kötü ^c	48	4.74	1.76			
Rekreasyon	İyi ^a	69	5.83	0.86	2.21	0.11	-
	Orta ^b	126	6.03	0.67			
	Kötü ^c	48	5.81	0.95			
Sosyal	İyi ^a	69	5.96	0.91	1.23	0.29	-
	Orta ^b	126	6.12	0.84			
	Kötü ^c	48	5.91	1.03			
(DOSPERT-30) Toplam	İyi ^a	69	5.38	0.70	1.00	0.36	-
	Orta ^b	126	5.52	0.73			
	Kötü ^c	48	5.44	0.67			
(OMÖ-K) Toplam	İyi ^a	69	4.06	0.62	3.96	0.02*	a-b
	Orta ^b	126	3.83	0.58			a-c
	Kötü ^c	48	3.57	0.52			b-c

*p<0.05

Tablo 7’de yer alan tek yönlü varyans analizi sonuçlarında farklılaşmanın alana özgü risk alma ölçeğinin “finans” alt boyutunda ve Oxford mutluluk ölçeğinde olduğu görülmektedir. İyi düzeyde gelir durumuna sahip katılımcıların mutluluk düzeyi ortalama puanlarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 8

Ölçek ortalamalarının aktivite türü değişkenine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

	Macera Aktivitesi Türü	n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark
Etik	Kara Temelli ^a	81	5.79	0.89	0.07	0.92	-
	Su Temelli ^b	93	5.75	0.83			
	Hava Temelli ^c	69	5.80	1.00			
Finans	Kara Temelli ^a	81	5.19	1.37	1.35	0.25	-
	Su Temelli ^b	93	4.98	1.51			
	Hava Temelli ^c	69	5.21	1.45			
Sağlık/Güvenlik	Kara Temelli ^a	81	4.36	1.79	0.39	0.67	-
	Su Temelli ^b	93	4.60	1.74			
	Hava Temelli ^c	69	4.54	1.87			
Rekreasyon	Kara Temelli ^a	81	5.93	0.80	2.43	0.09	-
	Su Temelli ^b	93	5.81	0.82			
	Hava Temelli ^c	69	6.09	0.72			
Sosyal	Kara Temelli ^a	81	6.11	0.89	0.50	0.60	-
	Su Temelli ^b	93	6.00	0.97			
	Hava Temelli ^c	69	5.98	0.83			
(DOSPERT-30) Toplam	Kara Temelli ^a	81	5.48	0.69	0.47	0.62	-
	Su Temelli ^b	93	5.41	0.71			
	Hava Temelli ^c	69	5.52	0.74			
(OMÖ-K) Toplam	Kara Temelli ^a	81	3.78	0.62	1.31	0.27	-
	Su Temelli ^b	93	3.92	0.54			
	Hava Temelli ^c	69	3.85	0.57			

*p<0.05

Tablo 8’de katılımcıların hangi türde macera aktivitesi yaptıklarına yönelik risk alma durumlarını ve mutluluk düzeylerini gösteren veriler yer almaktadır. Bu veriler incelendiğinde kara, su ve hava temelli aktiviteler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 9

Ölçek ortalamalarının korelasyon analizi sonuçları

	(DOSPERT-30) Toplam	Etik	Finans	Sağlık/Güvenlik	Rekreasyon	Sosyal	
(OMÖ-K) Toplam	r	-,089	,010	,021	-,069	,523	-,072
	p	,169	,879	,747	,282	,000*	,213
	n	243	243	243	243	243	243

*p<0.05

Yukarıdaki tabloda, çalışmaya katılan maceraseverlerin alana özgü risk alma davranışı ölçeği (DOSPERT-30) alt boyutları ile Oxford mutluluk ölçeği arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan pearson korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlara göre; alana özgü risk alma

davranışı ölçeğinin “rekreasyon” alt boyutu ile oxford mutluluk ölçeği toplam puanı arasında ($r=,523$, $p<0,05$) orta düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Ölçek toplam puanları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular, rekreasyon alanında yapılan diğer araştırmalarla karşılaştırılarak, benzer ve farklı yönleri ile ortaya konulmuştur. Macera rekreasyonu katılımcılarının demografik özellikleriyle birlikte ölçek ortalamalarının karşılaştırılmasından elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırmanın alan yazına uyan ve uymayan sonuçları muhtemel nedenleri ile tartışılarak, bulguların ne anlam ifade ettiği yorumlanmıştır.

Macera rekreasyonu katılımcılarının kadın ya da erkek olması alana özgü risk alma durumları ve mutluluk düzeyleri ortalama değerlerini etkileyen bir faktör olduğu ve bu durumun istatistiksel olarak anlamlı bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 3). Literatür incelendiğinde kapsam bakımından farklılıklar göstermesine karşın araştırma bulgularını destekleyen çalışmalar olduğundan söz edilebilir (Arnet, 1992; Arnett ve Balle-Jense, 1993; Greene vd., 2000). Örneğin Dinç ve Yavaş Tez'in (2021) macera rekreasyonu katılımcılarının risk alma davranışları üzerine yapmış oldukları çalışmada erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre etik, sağlık-güvenlik ve rekreasyonel alanda daha yüksek seviyede risk aldıkları belirlenmiştir. Bu sonuçlar mevcut çalışma sonuçlarını desteklemektedir. Macera sporlarında erkeklerin kadınlara göre daha fazla risk aldığı birçok faktöre dayanabilir. Toplumsal cinsiyet rolleri ve beklentileri, erkeklerin risk alma eğilimini artırabilir. Ayrıca testosteron seviyelerinin erkeklerde daha yüksek olması, rekabetçi davranışları ve risk alma isteğini teşvik edebilir. Araştırmada bir diğer farklılık ise erkek katılımcılarla kadın katılımcıların mutluluk düzeylerinde görülmüştür. Erkeklerin macera rekreasyonu aktivitelerine katılımı daha yüksek mutluluk düzeylerine sahip olduğu anlaşılmıştır. Bu sonucu destekler nitelikteki sonuçlara Bağcı vd.'nin (2019) yılında yaptığı çalışmada ulaşılmaktadır. “Rekreasyonel etkinliklere katılan ve katılmayan bireylerin mutluluk yönelimlerinin incelenmesi” isimli çalışmada erkek katılımcıların mutluluk yönelimleri kadın katılımcılara göre daha yüksek bulunmuştur. Toplumsal normlardan kaynaklanan cinsiyet beklentileri, adrenalini tetikleyen doğası ve sosyal kabulün etkisiyle açıklanabilir. Toplumda genellikle erkeklerin risk almayı, macerayı denemeyi ve fiziksel meydan okumaları cesaret olarak değerlendirilir, bu nedenle bu aktiviteler erkekler için özgürlük, özsaygı ve mutluluk kaynakları olabilir. Risk alma durumu bireyin o anki psikolojiyle yakından ilişkili de olabilir. Macera aktivitelerinin risk barındırdığını düşünürsek bu aktiviteler katılımı engelleyen durumlar içerisinde birey psikolojisinin etkili olabileceğini ve katılımı cinsiyet faktörüne göre farklılıkların oluşabileceğini söyleyebiliriz. Kadınlara erkekler arasında oluşan bu farklılıklara

serbest zaman engelleri üzerine yapılan çalışmalarda rastlamak mümkündür (Jun ve Kyle, 2011; Emir vd., 2016; Tolukan ve Yılmaz, 2016; Beşikçi, 2020).

Katılımcıların üniversite mezunu olup olmama durumlarına göre yapılan t testi sonuçlarında üniversite okuyanların finansal açıdan daha riskli hareket ettikleri anlaşılmaktadır. Mezuniyet öncesi dönemdeki öğrencilerin üniversite kulüp ve topluluklarına daha fazla katılım göstermeleri (Büküşoğlu ve Bayturan, 2005) ve macera aktivitelerine yönelik faaliyetlere ilgi göstermeleri (Cömert ve Mete, 2018), genellikle yaşamın bu aşamasının kişisel gelişim, deneyim kazanma ve sosyal bağlantılar kurma açısından önemli bir zaman dilimi olarak kabul edilir. Üniversite dönemi, bireylerin kendilerini keşfetmeleri, yeni ilgi alanlarına yönelmeleri ve arkadaşlıklar kurmaları için bir fırsat sunar. Bu nedenle, üniversite kulüpleri ve toplulukları, öğrencilerin bu hedeflere ulaşmalarına yardımcı olabilir. Aynı zamanda finansal risk alma eğilimi, bu dönemdeki gençlerin bağımsızlık ve özgürlüğü deneyimleme isteği ile ilişkilendirilebilir. Bu tür davranışlar, olumlu deneyimler kazanma ve kişisel büyüme sürecinin bir parçası olarak görülebilir.

Yaş aralığı bu çalışmada istatistiksel analizlere dahil edilen bir diğer değişkendir. Bu değişkene göre genç yaştaki katılımcıların (25 yaş ve altı) sosyal açıdan risk alma durumları daha ilerideki yaş aralıklarına göre yüksek bulunmuştur. Alana özgü risk alma durumunun yaşla ilişkisi üzerine yapılan araştırmalar, çeşitli sonuçlar ortaya koymuş olsa da yaşın risk alma davranışını etkileyebileceğini gösteren bulgular bulunmaktadır. Schrader ve Wann'ın 1999'daki çalışması, genç ve erkek katılımcıların yüksek risk içerikli etkinliklere daha fazla ilgi gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Ancak, bu sonuç, daha yeni araştırmaların bulgularından farklılık göstermektedir. Özellikle Melo ve Gomes'un 2017'de ifade ettiği gibi, günümüzde katılımcı profili demografik değişikliklere uğramış olabilir. Brymer ve Schweitzer'in 2017 çalışması, bu tür aktivitelere katılan kişilerin yaş ve cinsiyet açısından daha çeşitli olduğunu ve geniş bir ilgi ve deneyim yelpazesine sahip olduklarını göstermektedir. Bu değişiklik, macera sporları ve yüksek riskli aktivitelerin her yaştan ve cinsiyetten insanları çeken bir pazar haline geldiği anlamına gelebilir. Bu tür etkinliklere olan ilginin çeşitlenmesi, bu alandaki farklı deneyimlere ve fırsatlara açık bir topluluğun oluştuğunu göstermektedir.

Ölçek ortalamalarının gelir durumu değişkenine göre yapılan analiz sonuçlarında alana özgü risk alma ölçeğinin “finans” alt boyutunda ve Oxford mutluluk ölçeğinde iyi seviyede gelir durumuna sahip katılımcılar lehine anlamlı farklılıkların olduğu belirlenmiştir. Bu durumda macera rekreasyonuna katılımda risk alma düzeyinin finansal açıdan yüksek olması gelir seviyesinin yüksek olmasıyla bağlantılı olabileceğini düşündürmektedir. Yüksek gelir seviyesine sahip kişiler, genellikle daha fazla finansal güvenceye sahiptir. Bu durum macera rekreasyonu gibi riskli aktivitelere katılma

konusundaki korkularını azaltabilir. Daha fazla kaynakları olduğu için olası mali zorluklarla başa çıkmak daha kolaydır. Bazı macera sporları ve aktiviteleri için özel ekipman veya seyahat gerekebilir. Yüksek gelirli kişiler, bu ekipmanları edinme ve seyahat maliyetlerini karşılama konusunda avantajlı olabilirler (Beşikçi ve Dinç, 2022). Risk alma düzeyi, kişisel özelliklere, deneyimlere ve tercihlere bağlı olarak büyük ölçüde değişebilir. Dolayısıyla, finansal durum sadece bir etken olup, bu tür aktivitelere katılımı etkileyen çok sayıda faktörün sadece biri olarak düşünülebilir. İyi düzeyde gelir durumuna sahip katılımcıların mutluluk düzeyi ortalama puanlarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçla örtüşen çalışmalara literatürde rastlamak mümkündür (Göksel vd., 2018). Bu bulgu, finansal refahın macera rekreasyonu kapsamında bireylerin yaşam memnuniyetini artırabileceğini göstermektedir. Daha yüksek gelir, temel ihtiyaçları karşılamanın ötesinde ek lükslerin ve yaşam kalitesini artıran olanakların peşinde olma fırsatı sunabilir. Bu durum, bireylerin macera rekreasyonuna katılımda daha fazla özgürlük, güvenlik ve rahatlık yaşamalarına yardımcı olabilir.

Ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizinde alana özgü risk alma davranışı ölçeğinin “rekreasyon” alt boyutu ile Oxford mutluluk ölçeği toplam puanı arasında ($r=,523$, $p<0,05$) orta düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Genel bir değerlendirme yapıldığında macera rekreasyonuna yönelik aktivitelere katılımda rekreasyonel açıdan risk alma düzeyi artarken mutluluk seviyesinde de artış olabileceğinden söz edebiliriz. Alana özgü risk alma ölçeğinin “rekreasyon” alt boyutu incelendiğinde; “Vahşi doğada kamp yapmaya gitmek”, “Yeteneklerinizin ötesindeki bir kayak pistinden kayarak inmek”, “Baharda su seviyesinin en yüksek olduğu zamanlarda akarsu rafting'i yapmak”, “Serbest paraşüt atlama dersleri almak”, “Yüksek bir köprüden bungee jumping yapmak” gibi ifadelerin yer aldığını görüyoruz. Bu ifadeler yüksek risk içeren veya fiziksel yetenekleri zorlayan aktivitelere odaklanmaktadır. Bu tür aktiviteleri mutlulukla ilişkilendiren birkaç faktör olabilir. Bu tür riskli aktiviteler, bir kişi için heyecan verici ve zevkli olabilir. Adrenalin artışı, kişilerde mutluluğa katkıda bulunabilir (Erdoğan, 2021). Zorlu aktiviteleri başarıyla tamamlamak, kişisel başarı hissiyatını artırabilir ve mutluluğu katkı sağlayabilir (Karaçar, 2019). Bu tür aktiviteler, sıkıntılardan ve günlük yaşamın streslerinden kaçma fırsatı sunabilir. Doğada veya ekstrem aktivitelere vakit geçirmek, kişilere duygusal özgürlük hissi verebilir (Özçelik, 2019). Bu aktiviteleri paylaşan veya aynı ilgi alanlarına sahip kişilerle etkileşimde bulunmak, sosyal bağlantıları artırabilir ve kişiler arası ilişkilerden kaynaklanan mutluluğu artırabilir (Dinç, 2021). Ancak, korelasyonun orta düzeyde olması, ilişkinin ne kadar güçlü olduğunun sınırlı olduğunu gösterir. İstatistiksel olarak anlamlı olmasına rağmen, bu iki değişken arasındaki ilişkiyi daha ayrıntılı bir şekilde incelemek için başka faktörleri ve bağlamsal bilgileri de değerlendirmek önemlidir.

Demografik değişkenlerde farklılıklar üzerine yapılan araştırmalarda bulunan sonuçları yorumlarken, bu sonuçların hangi bağlamda elde edildiğini ve hangi faktörlerin etkili olduğunu anlamak önemlidir. Ayrıca, sonuçların demografik ayrımını yükselten faktörleri daha iyi anlamak için daha fazla araştırma yapılması gerekebilir. Sonuç olarak bu çalışma macera rekreasyonuna katılan bireylerin risk algıları demografik değişkenlere bağlı olarak mutluluk düzeylerini etkileyebileceğini göstermektedir. Risk algısı ile mutluluk arasında bir ilişki bulunsa da bu ilişki orta düzeydedir ve diğer faktörlerin de etkisi olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, macera rekreasyonuna katılımın sosyal ve psikolojik etkilerini daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir ve bu alandaki gelecekteki araştırmalar için temel oluşturabilir.

Öneriler

Bağlamın Belirginleştirilmesi: Araştırma sonuçlarını yorumlarken, demografik değişkenlerle ilgili farklılıkların hangi bağlamda elde edildiğini belirtmek önemlidir. Bu, araştırmacıların çalışmanın kapsamını daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir.

Etkili Faktörlerin Belirlenmesi: Hangi faktörlerin demografik değişkenlerle ilişkili olduğunu ve sonuçları etkilediğini daha iyi anlamak için daha fazla araştırma yapılması gerekebilir. Bu faktörlerin belirlenmesi, gelecekteki çalışmaların daha spesifik ve odaklı olmasına yardımcı olabilir.

İlişkinin Karmaşıklılığının Anlaşılması: Risk algısı ile mutluluk arasındaki ilişki karmaşıktır ve orta düzeydedir. Bu nedenle, diğer etkileyici faktörlerin de bu ilişkiyi nasıl şekillendirdiğini daha iyi anlamak için daha fazla araştırma yapılması gerekebilir. Bu, araştırmacılara daha kapsamlı bir perspektif sunabilir.

Sosyal ve Psikolojik Etkilerin İncelenmesi: Macera rekreasyonuna katılımın sosyal ve psikolojik etkilerinin daha derinlemesine incelenmesi, bu alanın anlaşılmasına katkıda bulunabilir. Bu bağlamda, gelecekteki çalışmaların sosyal ve psikolojik etkileri daha fazla araştırması önerilebilir.

Temel Olarak Kullanılması: Bu çalışmanın sonuçları, macera rekreasyonuna katılımın risk algısı ve mutluluk üzerindeki etkilerini anlamamıza yardımcı olabilir ve gelecekteki araştırmalar için temel oluşturabilir. Bu nedenle, bu sonuçların ilgili akademik çalışmalarda referans olarak kullanılması önerilebilir.

Bu öneriler, ilgili araştırmaların daha iyi bir şekilde tasarlanması ve daha derinlemesine anlaşılması için yol gösterici olabilir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 31.03.2023

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: E--050.01.04-520996

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tamamı, araştırmanın tek yazarı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Kaynakça

- Argyle, M., Martin, M., ve Crossland, J. (1989). Happiness as a function of personality and social encounters. İçinde J. P. Forgas ve J. M. Innes (Eds.), *Recent advances in social psychology: an international perspective (ss.189–203)*. North-Holland: Elsevier.
- Arnett, J. (1992). Socialization and adolescent reckless behavior: A reply to Jessor. *Developmental Review*, 12(4), 391-409. [https://doi.org/10.1016/0273-2297\(92\)90015-T](https://doi.org/10.1016/0273-2297(92)90015-T)
- Arnett, J., ve Balle-Jense, L. (1993). Cultural bases of risk behavior: Danish adolescents. *Child Development*, 64(6), 1842-1855. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1993.tb04217.x>
- Aslan, Ş. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: nicel, nitel ve karma tasarımlar için bir rehber*. Eğitim Yayınevi.
- Bağcı, R., Uslu, S., ve Sarıçam, H. (2019). Rekreatyonel etkinliklere katılan ve katılmayan bireylerin mutluluk yönelimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, 1(1), 27-34.
- Beşikçi, T. (2020). *Üniversite kampüslerinde rekreasyon uygulamalarının serbest zaman engelleri, kolaylaştırıcıları ve doyumunu üzerine etkileri*. Doktora Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Beşikçi, T., ve Dinç, S. C. (2022). Macera rekreasyonunda heyecan arayışı ve serbest zaman doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi: Çok hafif hava araçları (ÇHHA) pilot örneği. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 289-309. <https://doi.org/10.33459/cbubesbd.1165496>
- Blais, A. R., ve Weber, E. U. (2006). A domain-specific risk-taking (dospert) scale for adult populations. *Judgment and decision making*, 1(1),33-47. <https://doi:10.1017/S1930297500000334>
- Brymer, E., ve Schweitzer, R. (2017). *Phenomenology and the Extreme Sport Experience*. London: Routledge.
- Büktüşoğlu, N., ve Bayturan, A. F. (2005). Serbest zaman etkinliklerinin gençlerin psiko-sosyal durumlarına ilişkin algisi üzerindeki rolü. *Ege Tıp Dergisi*, 44(3), 173-177.
- Cömert, M., ve Mete, E. (2018). Turizm eğitimi alan öğrencilerin ekoturizm hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Journal Of International Social Research*, 11(58), 605-616.
- Dickson, T., ve Dolnicor, S. (2004). No risk, no fun: The role of perceived risk in adventure tourism. *University Of Wollongong, Research Online*. Web: 1-11. <https://ro.uow.edu.au/commpapers/246>
- Dinç, S. C., ve Yavaş Tez, Ö. (2019). Alana özgü risk alma ölçeği- kısa formu'nun (DOSPERT) Türkçeye uyarlama çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 30(3), 107-120. <https://doi.org/10.17644/sbd.471304>
- Dinç, S. C., ve Yavaş Tez, Ö. (2021). Macera rekreasyonu katılımcılarının risk alma davranışlarında farklılık yaratan değişkenlerin incelenmesi. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences - IJSETS*, 7(4), 203-219. <https://doi.org/10.18826/useeabd.1002314>
- Dinç, S. C. (2021). Açık alan rekreasyonu kapsamında doğa macera eğitim paradigması. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 7(2), 348-377. <https://doi.org/10.47615/issej.1017044>
- Dinç, S. C. (2018). *Doğa sporları etkinliklerine ilişkin liderlik ölçeğinin geliştirilmesi*. Spor Yayınevi ve Kitapevi.

- Doğan, T., ve Çötök, N. A. (2011). Oxford mutluluk ölçeği kısa formunun Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 165-172.
- Emir, E., Öncü, E., Gürbüz, B. (2016). Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi: Üniversite öğrencileri örneği. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 3895-3904. <https://doi.org/10.13140/2.1.3910.5928>
- Erdoğan, D. G., ve Aslan, İ. (2021). Egzersiz ve egzersizin homeostatik fizyolojik etkileri. İçinde R. Soslu, (Ed). *Academic Developments on Health Sciences*, (ss. 67-73). Duvar Kitapevi.
- Ewert, A., ve Hollenhorst, S. (1995). Adventure recreation and its implications for wilderness. *International Journal of Wilderness*, 3(2), 21-26.
- Ewert, A. W., ve Sibthorp, J. (2014) *Outdoor adventure education: Foundation, theory, and research*. Human Kinetics, Champaign IL.
- Göksel, A. G., Çağdaş, C. A. Z., Yazıcı, Ö. F., ve Zorba, E. (2018). Spor hizmeti alan bireylerin sosyal görünüş kaygısı ve öznel mutluluklarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 88-101. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.434184>
- Greene, K., Krma, M., Walters, L.H., Rubin, D.L., ve Hale, L. (2000). Targeting adolescent risk-taking behaviors: the contributions of egocentrism and sensation-seeking. *Journal of Adolescence*, 23(4), 439-461. <https://doi.org/10.1006/jado.2000.0330>
- Guszkowska, M., ve Boldak, A. (2010). Sensation seeking in males involved in recreation high risk sports. *Biology Sport*, 27(3), 157-162. <https://doi.org/10.5604/20831862.919331>
- Hills, P., ve Argyle, M. (2002). The Oxford happiness questionnaire: A compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and Individual Differences* 33(7), 1073-1082. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00213-6](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00213-6)
- Jun, J., ve Kyle, G. T. (2011). The Effect of identity conflict/facilitation on the experience of constraints to leisure and constraint negotiation. *Journal of Leisure Research*, 43(2), 176-204. <https://doi.org/10.1080/00222216.2011.11950232>
- Karaçar, E. (2019). Spor fakültesinde okuyan öğrencilerin rekreatif faaliyetlere karşı ilgi ve mutluluk düzeyleri: sinop üniversitesi örneği. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 58-70.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Melo, R., ve R. Gomes. (2017). Nature sports participation: Understanding demand, practice profile, motivations and constraints. *European Journal of Tourism Research* 16, 108-135.
- Ortaç, B. (2019). *Üniversite personelinin rekreasyon etkinliklerine katılmasının mutluluk ve yaşam kalitesine etkisinin incelenmesi Batman üniversitesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Özçelik, Ö. M. (2019). *Kaçkar dağlarında dönüşümsel öğrenmeye bir bakış: turistlerin seyahat deneyimlerini anlamaya yönelik bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Antalya.
- Priest, S., ve Gass, M. (2017) *Effective Leadership in Adventure Programming*. Human Kinetics.
- Schrader, M. P., ve Wann, D. L. (1999). High-risk recreation: The relationship between participant characteristics and degree of involvement. *Journal of Sport Behavior*. 22(3), 426-441.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics (6th ed.)*. Allyn and Bacon.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Tolukan, E., ve Yılmaz, B. (2016). Özel yetenekle ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1), 525-539. <https://doi.org/10.14486/IJSCS124>
- Weber, E. U., Blais, A.R., ve Betz, N. (2002). A domain specific risk attitude scale: Measuring risk perceptions and risk behaviors. *Journal of Behavioral Decision Making*, 15(4), 263-290. <https://doi.org/10.1002/bdm.414>
- Wheaton, B. (2013). *The Cultural Politics of Lifestyle Sports*. Routledge.

Bu eser [Creative Commons Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.